

NOVÁK KATALIN

KÖZTÁRSASÁGELNÖK

MAGYARORSZÁG

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: T/3089/13

Érkezett: 2023 ÁPR 21.

Iktatószám: KEH/2671-2/2023

Kövér László
az Országgyűlés elnöke

TISZTELT ELNÖK ÚR!

Az Országgyűlés által a 2023. április 11-ei ülésnapon elfogadott, az Országgyűlés elnöke által aláírt és megküldött, a Sándor-palotában 2023. április 16-án kézhez vett, a panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról szóló törvénnyel (T/3089; a továbbiakban: Törvény) az alábbiakban kifejtett okokból nem értek egyet.

A Törvény egy uniós irányelv átültetését szolgálja. Az irányelv célja érthető, ugyanakkor eszközei joggal vitathatók, hiszen a közösség tagjai közötti bizalmatlanság növelését szolgálhatják. Az uniós szabályozás kötelező átültetését megvalósító törvény rendszerében idegen test a III. fejezet, amely a címe alapján az Alaptörvényben foglalt alapvető értékek és jogok magasabb védelmi szintjének elérését célozná. E fejezet az elnevezésével szemben nem erősíti, inkább gyengíti az alaptörvényi értékek védelmét, mivel nem abból indul ki, hogy ezek az értékek nemzeti egyetértés tárgyát képezik. Mindehhez ráadásul a III. fejezet az irányelv kifogásolható eszköztárát használja.

A Törvényt ezért annak aláírása előtt, az Alaptörvény 6. cikk (5) bekezdésében biztosított lehetőséggel élve megfontolásra visszaküldöm az Országgyűlésnek.

TISZTELT ORSZÁGGYŰLÉS!

A Törvény elsődlegesen – az előkészítés során a magyar kormány által is elfogadhatónak tartott – az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelméről szóló, 2019. október 23-i (EU) 2019/1937 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) átültetését célozza, építve a bejelentővédelemre vonatkozóan a magyar jogban eddig is létezett – a Törvény által hatályon kívül helyezendő, a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV.

törvényben meghatározott – jogintézményi alapokra is. Az Irányelv célja érthető, ugyanakkor eszközei vitathatók, mivel a közösség tagjai közötti bizalmatlanság növelését szolgálhatják.

Az Alaptörvényben foglalt alapvető értékek és jogok magasabb védelmi szintjének elérése érdekében, valamint a magyar életmód megvédéséhez fűződő közérdekre tekintettel benyújtható bejelentéseknek (a továbbiakban: az alaptörvényi értékek védelmét célzó bejelentés) a Törvény III. Fejezete szerinti szabályozása nem kapcsolódik az Irányelv átültetéséhez, és a közérdekű bejelentésekre vonatkozóan eddig is létezett magyar szabályokhoz sem illeszkedik szervesen. Mindemellett a Törvény III. Fejezete az alaptörvényi értékek védelmét célzó bejelentés megtételének lehetőségére az alapul szolgáló magatartások, illetve a különféle alaptörvényi értékek eltérő jellegzetességeit figyelembe vevő megkülönböztetés nélkül, és olyan absztrakciós szinten utal, hogy az alapján nem minden esetben egyértelmű sem az, hogy pontosan milyen magatartások bejelentésére lehetne alkalmazható a III. Fejezet, sem pedig az, hogy a megtett bejelentések pontosan milyen jogkövetkezésménnyel járnának.

Az alaptörvényi értékek védelmét célzó bejelentések megtételére a Törvény az elsődlegesen az Irányelv átültetésére tekintettel létrehozott jogintézményeket, nevezetesen a belső visszaélés-bejelentési rendszert és az elkülönített visszaélés-bejelentési rendszert rendeli alkalmazni. A Törvény értelmében ezekben a rendszerekben a jogellenes vagy jogellenesnek feltételezett cselekményt vagy mulasztást lehet bejelenteni. Az alaptörvényi értékek védelmét célzó bejelentések potenciális alapjául szolgáló magatartások jogellenessége megítélésakor a magatartások jellegénél fogva szükséges annak a mérlegelése is, hogy az adott magatartás jogellenesnek minősítése összhangban áll-e a véleménynyilvánítás – szintén az Alaptörvényben biztosított – szabadságával. A Törvény III. Fejezetében felsorolt egyes alaptörvényi értékekhez kapcsolódó bizonyos magatartások vonatkozásában a jogalkotó már korábban elvégezte ezt a mérlegelést például azzal, hogy a Büntető Törvénykönyvben bűncselekményként nevesítette egyebek mellett a nemzeti jelkép megsértését, a nemzetiszocialista vagy kommunista rendszerek bűneinek nyilvános tagadását és a közösség elleni uszítást is. Abban a körben azonban, amelyben a jogalkotó az alaptörvényi értékek védelméhez kapcsolódóan, és az Alaptörvény egyéb rendelkezéseivel, különösen a véleménynyilvánítás szabadságával való összhangot is gondosan mérlegelve nem minősített kifejezetten jogellenessé valamely magatartást, önmagukban az alaptörvényi értékekből, azok jellemzően absztrakt megfogalmazásánál fogva sem következik az ehhez kapcsolódó magatartások jogellenessége.

Mindemellett a Törvény III. Fejezete szerinti, az alaptörvényi értékek védelmét célzó bejelentések alapjául szolgáló magatartások – azok pontos körével, illetve a jogellenességével kapcsolatos bizonytalanság mellett is – jellemzően nem olyanok, amelyeket akár az eredeti szándék szerint a foglalkoztató tevékenységi körét érintő jogsértéseknek a foglalkoztató szervezeten belüli orvoslását célzó belső visszaélés-bejelentési rendszeren belül, akár az egyes uniós szakpolitikai területeket érintő – a Törvény III. Fejezete szerinti tárgyköröktől nyilvánvalóan eltérő – ügyekben eljáró hatóságok által működtetett elkülönített visszaélés-bejelentési rendszeren belül érdemben kezelni lehetne. A fentiekből következő álláspontom szerint a Törvény III. Fejezete az alaptörvényi értékek védelmére hivatkozással olyan homályos megfogalmazású rendelkezéseket vezet be, amelyeknek a gyakorlati alkalmazhatósága és jogkövetkezményei kétségesek.

Ilyen formán a III. Fejezet éppen a címével ellentétes hatású, az alaptörvényi értékek védelmére valójában nem alkalmas, így ezzel azok érvényesülését sem szolgálja. Sőt, e fejezet nemcsak nem erősíti, inkább gyengíti az alaptörvényi értékek védelmét.

Kérem a tisztelt Országgyűlést az észrevételeim szíves megfontolására, illetve arra, hogy a Törvényt a III. Fejezetben foglalt rendelkezések nélkül fogadja el újra.

Budapest, 2023. április 21.

Üdvözlettel:

Novák Katalin